

Část V. – Osnovy

I. stupeň

KAPITOLA 2. - ČESKÝ JAZYK

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor - vyučovací předmět: Český jazyk a literatura - Český jazyk

1. CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU ČESKÝ JAZYK

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících:

V 1. - 2. ročníku – 9 hodin týdně

V 3. – 4. ročníku – 8 hodin týdně

v 5. ročníku - 7 hodin týdně

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura:

- směřuje k ovládnutí základních jazykových jevů pro dorozumívání v ústní i písemné podobě
- k osvojování a rozvíjení čtenářských schopností
- vede k využívání různých zdrojů informací – př. slovníky, encyklopedie, časopisy pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných pro další vývoj

Vyučovací předmět český jazyk a literatura je úzce spjat s ostatními vyučovacími předměty.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učitel vede žáky ke stálému zdokonalování čtení
- učitel vytváří podmínky pro získávání dalších informací potřebných k práci
- učitel stanovuje dílčí vzdělávací cíle v pravopisu
- žáci jsou motivováni k aktivnímu zapojování se do vyučovacího procesu

Kompetence k řešení problémů

- žáci navrhnou různá řešení problémů, dokončují úkoly a zdůvodňují své závěry
- žáci si vzájemně radí a pomáhají
- učitel hodnotí práci žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k výstižnému a kultivovanému projevu
- žáci dokáží prezentovat své myšlenky a názory

Kompetence sociální a personální

- učitel organizuje práci ve skupinách, aby žáci spolupracovali při řešení problémů
- učitel vede žáky k prezentaci svých myšlenek a názorů a k vzájemnému respektu
- učitel vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky
- žáci respektují pokyny pedagogů

Kompetence občanské

- učitel využívá literatury naučné i vědecké k vytváření postoje k přírodě, k životnímu prostředí
- žáci zvládnou komunikaci i ve vyhraněných situacích
- pro žáky s postižením jsou k dispozici vhodně přizpůsobené pracovní materiály

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k organizování a plánování učení
- učitel se zajímá, jak žákům vyhovuje jeho způsob výuky
- učitel požaduje dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů

Průřezová témata:

V předmětu se realizují tematické okruhy průřezového tématu: Osobnostní a sociální výchova.

2. VZDĚLÁVACÍ OBSAH VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU ČESKÝ JAZYK

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět - Český jazyk a literatura

Ročník: 1.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>zná jednotlivá písmena tiskací a psací, malá a velká umí jednotlivá písmena a hlásky, správně přečíst, vyslovit a napsat</p> <p>umí skládat slabiky, slova čte slabiky, slova tvoří jednoduché věty hlasitě čte jednoduché věty se správnou intonací rozumí přečtené větě, dokáže ji opakovat</p> <p>umí sedět při psaní rozlišuje psací a tiskací písmena umí napsat psací písmena velké a malé abecedy umí napsat slabiky, jednoduchá slova a věty dokáže přepsat tiskací písmo do psané podoby dokáže psát diktát jednotlivých slov a vět</p> <p>umí tvořit smysluplné věty dokáže dramatizovat jednoduchý text dokáže vyprávět pohádky a příběhy podle obrázkové osnovy naučí se zpaměti básničku (min. 4 verše) dokáže básničku recitovat</p>	<p>písmena a hlásky</p> <p>čtení</p> <p>psaní</p> <p>vyjadřovací schopnosti</p>	<p>VDO-občanská společnost a škola - výchova k demokratickému myšlení v rámci třídního kolektivu - výchova k samostatnosti, k sebekritice a odpovědnosti EGS – Evropa a svět nás zajímá- rozvoj jazykových dovedností, poznávání evropských kultur EV- Lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí - výchova k životnímu prostředí MDV - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - kriticky přistupovat k médiím a vést žáky k výběru kvalitních pořadů, literatury a tisku</p> <p>Vv – doplnění textu obrázkem</p>	

Metody, formy, nástroje, pomůcky - sluchová analýza a syntéza, rozhovor, vyprávění, manipulace s písmeny a slabikami, zapojování všech smyslů, individuální přístup, skupinová práce.

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Pomůcky – tabule, magnetická tabule, nástěnné tabule, obrazy a obrázky, textilní písmena, bzučák, kartičky se slabikami a se slovy, obrázková abeceda, krychle s písmeny

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět - Český jazyk a literatura

Ročník: 2.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>čte plynule s porozuměním jednoduché texty nahlas i potichu dbá na správnou intonaci umí naslouchat přednesu rozlišuje poezii a prózu dokáže přečtený text vyprávět</p>	<p>čtení</p>	<p>MV – Vnímání autora mediálních sdělení (uplatnění výrazových prostředků) – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (vliv medií ve společnosti)</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá (život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice národů Evropy v četbě)</p>	
<p>rozlišuje a umí vyjmenovat samohlásky, měkké, tvrdé a obojetné souhlásky zná gramatiku měkkých a tvrdých souhlásek</p>	<p>hlásky</p>	<p>MKV – Lidské vztahy (sociální a komunikativní hry zaměřené na toleranci, empatii a harmonické mezilidské vztahy)</p>	
<p>umí rozdělit slova na slabiky umí rozdělit slovo na konci řádku rozlišuje zvukovou a psanou podobu slabik dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě</p>	<p>slabiky</p>		
<p>umí ze slov tvořit smysluplné věty</p>	<p>slova</p>		

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>rozlišuje vlastní jména osob a zvířat pozná párové souhlásky - spodobu na konci slov</p> <p>pozná konec věty a začátek věty následující věty začíná velkým písmenem rozlišuje druhy vět – oznamovací, tázací, rozkazovací, přací zná a správně používá interpunkční znaménka umí seřadit věty v textu</p> <p>rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk umí se spisovně vyjadřovat ve větách je schopen vyjádřit svůj názor, pocity podle obrázkové osnovy vypráví děj umí naslouchat druhému</p> <p>zvládne správné tvary písmen abecedy, opis a přepis jednoduchých textů</p>	<p>věty</p> <p>vyjadřovací schopnosti</p> <p>psaní</p>		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět - Český jazyk a literatura

Ročník: 3.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>zdokonaluje se v plynulém a výrazném čtení umí číst potichu i předčítat nahlas orientuje se v textu využívá četbu jako zdroj poznatků čte a porozuměním umí reprodukovat text</p> <p>zná obojetné souhlásky zná vyjmenovaná slova a jejich pravopis</p> <p>rozpozná znělé a neznělé souhlásky uvnitř slova osvojuje si pravopis znělých a neznělých souhlásek</p> <p>pozná podstatné jméno umí určit rod, číslo, pád podst. jm. rozlišuje názvy obcí a ulic a správně je píše</p> <p>pozná sloveso umí určit osobu, číslo a čas sloves</p> <p>určí slovní druhy - předložky a spojky pozná předložky a umí je napsat s podst. jm.</p> <p>zná příklady slov souznačných a protikladných a umí je použít ve větě</p> <p>umí abecedu</p>	<p>čtení</p> <p>vyjmenovaná slova</p> <p>znělé a neznělé souhlásky</p> <p>podstatná jména</p> <p>slovesa</p> <p>ostatní slovní druhy</p> <p>slova souznačná a protikladná</p> <p>abeceda</p>	<p>MKV- kulturní diference, vlastenectví, kulturní zakotvení, spisovatelé, básníci</p>	

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
umí řadit slova podle abecedy orientuje se textu slyšeném i čteném je schopen vypravovat podle osnovy umí věrohodně popsat předmět umí telefonovat umí napsat adresu, přání, pozdrav na pohlednici dbá na úpravu v sešitě	vyjadřovací schopnosti Psaní	MV - kritické čtení - vliv médií ve společnosti	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět - Český jazyk a literatura

Ročník: 4.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
seznámí se jazykem jako s prostředkem komunikace	mateřský jazyk	MKV-etnický původ- rovnocennost všech etnických skupin a kultur, odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost	
rozliší větu jednoduchou a souvětí určí základní skladebné dvojice ve větě jednoduché seznámí se s pravidlem shody přísudku s podmětem z vět jednoduchých vytvoří souvětí	věta, souvětí		
rozlišuje slova jednoznačná, mnohoznačná, synonyma, opozita, slova citově zabarvená umí užívat slova spisovná, výstižná, slova citově zabarvená rozlišuje slova ohebná a neohebná	slovo		
rozlišuje předpony a předložky a správně je píše určí slovní základ (předpona, kořen, přípona)	stavba slova		
zná vzory podstatných jmen umí určit rod, číslo, pád a vzor umí skloňovat podst. jm. podle vzorů píše správně zeměpisné názvy	podstatná jména		
pozná zvrtná slovesa, neurčitek	slovesa		

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>umí určit osobu, číslo, čas umí časovat slovesa v čase přítomném, minulém, budoucím</p> <p>umí vyhledávat v abecedním seznamu (rejstřík, slovník, telefonní seznam)</p> <p>správně píše skupiny bě – bje, pě, vě – vje, mě – mně umí uvést příklady užití ve větách</p> <p>umí vypravovat podle osnovy umí popsat jednoduchou věc při vypravování a popisu užívá slova výstižná, spisovná, citově zbarvená kultivovaně se dorozumívá ve škole i mimo školu umí se vyjádřit v běžných situacích zvládne jednoduchou grafickou úpravu textu</p> <p>čte nahlas i potichu rozumí přiměřeně náročnému textu a umí ho reprodukovat odliší podstatné a okrajové informace dokáže si vybrat četbu podle svého zájmu a udělat zápis do deníku</p>	<p>abeceda</p> <p>skupiny bě – bje, pě, vě – vje, mě – mně</p> <p>vyjadřovací schopnosti</p> <p>čtení</p>	<p>MKV-kulturní diference-poznávání Vlastního kulturního zakotvení -lidské vztahy- uplatňování principu slušného chování, tolerance, solidarita, empatie MDV-kritické čtení a vnímání mediálních sdělení-reklama</p>	

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
seznámí se s autory dětských knih spisovatelé a básníci - B. Němcová, K. J. Erben, J. Seifert, F. Halas, Z. Kriebel, M. Macourek, H. Ch. Andersen, A. Lindgrenová, R. Kipling	literární výchova		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět - Český jazyk a literatura

Ročník: 5.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>čte přiměřeně rychle a plynule s prvky uměleckého přednesu rozpozná umělecké vybrané žánry – pohádka, pověst, bajka, dobrodružná četba, comics zná pojmy rým, verš, sloka</p> <p>volně reprodukuje text vytvoří zkrácený zápis textu recituje básně (přiměřené věku) dokáže zdramatizovat vhodný text sestaví osnovu k popisu a vyprávění podle osnovy se jasně a srozumitelně vyjadřuje zachovává posloupnost děje a hlavní linii příběhu napíše dopis, telegram, příspěvek do časopisu, pozvánku, oznámení</p> <p>umí určit všechny slovní druhy určí rod, číslo, pád, vzor podst. jmen podst. jm. skloňuje podle vzorů</p> <p>určí druhy příd. jmen zná gramatiku měkkých a tvrdých příd. jmen</p> <p>pozná základní druhy zájmen a číslovek</p> <p>časuje slovesa ve všech časech v ozn. způsobu pozná všechny slovesné způsoby</p>	<p>čtení</p> <p>vyjadřovací schopnosti</p> <p>slovní druhy podstatná jména</p> <p>přídavná jména</p> <p>zájmena, číslovky</p> <p>slovesa</p>	<p>Vv - ilustrace</p> <p>Lit. dram. výchova</p> <p>VDO-občanská společnost a škola -občan, občanská společnost a stát</p> <p>MDV-tvorba mediálního sdělení -práce v realizačním týmu</p>	

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>pozná zvrtné sloveso rozdělává jednoduché a složené slovesné tvary zná pojem přičestí minulé a umí ho vytvořit</p> <p>rozpozná přímou řeč a větu uvozovací umí užít přímou řeč ve vypravování</p> <p>pozná podmět a přísudek rozdělává podmět holý, rozvitý, několikanásobný užívá shodu přísudku s podmětem</p> <p>určí větu řídicí a závislou určí větu hlavní a vedlejší pozná spojky (spojovací výrazy) v souvětí</p> <p>správně píše názvy národností, víceslovné názvy států a jejich zkratky správně píše názvy uměleckých děl, novin, časopisů</p>	<p>přímá řeč</p> <p>skladba</p> <p>souvětí</p> <p>vlastní jména, názvy</p>	<p>MDV-fungování a vliv médií ve společnosti Vlastivěda – státy, národnosti</p>	

Zpracováno k ŠVP platnému k 1. září 2007 a dále.